

Goede bestuiving kan besdracht bij snijheesters verbeteren

Margareth Hop, PPO-Bomen
en Christ Smeekens, PPO-Bijen

De belangstelling voor sierbesdragende gewassen, die geteeld worden op boomkwekerijen en bloementeelbedrijven is de laatste jaren toegenomen. Van oudsher worden besheesters als tuinplant gekweekt, maar de laatste jaren is de teelt van snijtakken met bessen sterk in opkomst. *Hypericum* met bessen is zelfs in de toptien van de snijbloemen terechtgekomen. Met dit artikel willen we dan ook de imker, die voor de bestuivende bijen zorgt, in het kort informeren over een aantal aspecten van de bestuiving van deze besdragende snijheesters.

De laatste jaren hebben naast boomkwekerijen ook akkerbouwbedrijven zich toegelegd op de teelt van snijheestergewassen in de volle grond. De teelt van deze gewassen heeft zich daardoor over het hele land verspreid. Een deel van de gewassen wordt in kassen of plastic tunnels geteeld. Het uitgangsmateriaal wordt meestal geleverd door enkele gespecialiseerde bedrijven. Deze bedrijven zorgen ook voor een regelmatige vernieuwing van het assortiment.

Bestuiving en besdracht

Een geslaagde bestuiving bij besheesters kan enorm bijdragen aan de bezetting; bij deze teelt is een rijke besdracht essentieel om een goede prijs te behalen. Veel telers besteden bij de productie van besheesters geen aandacht aan de bestuiving. Bestuiving kan aan de aandacht ontsnappen, omdat bij sommige gewassen bestuiving en bezetting gemakkelijk verlopen. Vooral bij buitenteelten zijn er bij kleinere percelen meestal voldoende bloembezoekende insecten aanwezig om voor een goede bestuiving te zorgen. Vaak zijn er meerdere rassen aangeplant, waardoor kruisbestuiving plaats kan vinden. Problemen kunnen ontstaan bij grote percelen met eenzelfde ras en bij kasteelten, mede omdat de factor wind voor bestuiving dan nagenoeg wordt uitgeschakeld.

Van een aantal belangrijke besdragende heesters, zoals *Hedera* (klimop), *Hypericum* (hertshooi), *Ilex* (hulst), *Rosa* (rozenbottels), *Skimmia* en *Symphoricarpos* (sneeuwbes) is in de literatuur en in de praktijk het nodige bekend over bestuiving en bezetting. Van minder geteelde gewassen is weinig bekend: zijn de planten zelfbestuivers of kruisbestuivers, hebben de planten aparte mannelijke en vrouwelijke bloemen, is

163

Bij op bloem
van *Hedera*
(klimop)

de bloeitijd van de verschillende rassen gelijk enz. Een manier om hier achter te komen is bijvoorbeeld met een studieclub tijdens de bloeiperiode gaan kijken bij bedrijven die deze gewassen telen. Leden van een studieclub zijn vaak geïnteresseerd in informatie over het gebruik van bijen voor bestuiving. Via een teler kan men te weten komen of er studieclubs actief zijn. Ook bestaan van sommige gewassen (internationale) liefhebbersverenigingen. Via de verenigingsbladen wisselen de leden vaak gedetailleerde informatie uit. Ook de leverancier van het uitgangsmateriaal van besdragende heesters kan informatie over de bestuiving leveren. Veel detailinformatie moet echter nog door uitproberen in de praktijk boven water komen. Een goede samenwerking tussen de teler en de leverancier van bijen en/of hommels is hierbij van groot belang.

164

Optimaliseren teeltomstandigheden

Voor een goed resultaat met insectenbestuiving moeten de bloemen van goede kwaliteit zijn. De bloemen moeten voldoende nectar en stuifmeel produceren om bestuivende insecten te lokken. De teeltomstandigheden zijn bepalend voor de kwaliteit van de bloemen en ook voor de ontwikkeling van de bestuivingsvolken. Een goede vochtvoorziening van de planten tijdens de bloei blijkt in de praktijk essentieel voor de nectarproductie van de bloemen. Dat wordt geïllustreerd met de volgende praktijkervaring van imker Henk Kooy: 'Wij stonden met bijen in een kas met bloemen voor zaaizaadproductie. Kom je de kas binnen en ruik je niets. We hoorden ook geen bijen vliegen. Fout'. Droge grond. 'Zet de kraan maar open', zei ik tegen de veredelaar. Binnen een half uur vlogen de bijen op de bloemen en roken wij ze ook.'

Bij een te hoge relatieve luchtvochtigheid ontstaan problemen bij het loskomen van het stuifmeel uit de meeldraden. De bijen en de hommels kunnen het natte stuifmeel niet goed verzamelen, waardoor ze de bloemen minder gaan bezoeken. Onder droge omstandigheden produceren de bloemen minder nectar, en uitgedroogd stuifmeel is niet gemakkelijk plakkerig te maken. Daardoor worden de bloemen minder bezocht. Voor een goede bestuiving is een relatieve luchtvochtigheid (RV) van 60 tot 80% aan te bevelen. Bij bedekte teelten is dit een belangrijk aandachtspunt.

Inzet van bestuivende insecten

Hommels en honingbijen zijn beschikbaar voor de bestuiving. Hommels zijn meer individuele verzamelaars dan honingbijen. Een goed bijenvolk bestaat, afhankelijk van het seizoen uit 10.000 tot ongeveer

30.000 individuen, een hommenvolk uit enkele honderden. Het bloembezoek door bijen is door hun grote aantal veel hoger. Daar staat tegenover dat hommels al bij wat lagere temperaturen actief zijn.

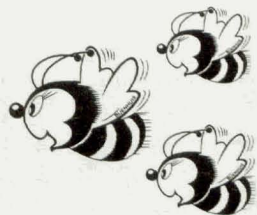
Bij bedekte teelten is een bijenvolk per 1000 m² voldoende voor goed bloembezoek, bij teelten in de vollegrond zijn afhankelijk van het gewas 2 tot 4 bijenvolken per ha nodig voor een goed bloembezoek. Door de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij zijn richtprijzen voor de huur van bijenvolken voor bestuiving opgesteld (zie BIJEN 13(2): 54 (2004).

Meer informatie

Over dit onderwerp is onlangs het rapport 'Bestuiving van besheesters' van M.E.C.M. Hop en C.C. Smeekens verschenen. Dit rapport is te bestellen door overmaking van €18,- op rekeningnummer 36.70.17.069 van de Rabobank Wageningen ten name van PPO Publicatieverkoop in Lelystad onder vermelding van 'Rapport nr. 413' (zie ook www.ppo.wur.nl). Het rapport is tot stand gekomen dankzij financiering door het Productschap Tuinbouw.

advertentie

IMKERSHOP 'HET BIJENHUIS'

Een imker met verstand
wordt bij Het Bijenhuis vaste klant

Voor snelle bestelservice

tel 0317 422 733

fax 0317 424 180

e-mail bijenhuis@vbbn.nl

Grintweg 273

6704 AP Wageningen

online winkelen bij www.vbbn.nl